

A kínai szabadságharc

Kétszer akkora területen mint Franciaország, folyik a kínai népfelszabadító háború. Nagyjából szabálytalan négyszög ez, melyet északon a Nagy Fal, nyugaton a Hoangho folyó, délen a Lunghái vasút és a Jangcse-kiang folyók közti vidék, keleten a Sárga tenger határol. A nyugati szegélyt képező Sanszi tartománytól, valamint a keleti szegélyből kiugró Santung félszigettől eltekintve sík terület. Ennek a területnek az életét a monszun szelek befolyásolják. Télen a tenger felé fúj a monszun szél és hideget terjeszt. A középszerű sztyeppe-területről löszt hozott magával, mely a nyugati peremhegyek lábánál lerakódik és elsőrangú termőtalajt ad. A lösznek tovább keletre való hordásáról a Hoang-Ho gondoskodik, mely gyakori és pusztító áradásaival borítja rá a földekre. Nyáron fordított irányban, a szárazföld felé fúj a monszun. Nedves meleget áraszt, ami buja vegetációt, évente kétszeri aratást tesz lehetővé. A hadszíntér képező síkság ennél fogva erősen népes. Minden négyzetkilométerre 100 lélek jut. A lakosság 80%-a földműves. A földművesek óriási többsége félhektárnyi, többnyire bérelt földön — Marx szavaival élve — mikro-gazdálkodást folytat.

A közlekedés még fejletlen. Az első világháború végén egész Kínának csak 10.000 km vasútja volt. A japán háború kitörésekor, 1937-ben 14.000 km. A háború folyamán a csunkingi kormány kénytelen volt erősebben folytatni a vasútépítést, úgy, hogy 1945-ben a vasút hossza 23.000 km-re emelkedett, ami még mindig elenyésző csekély a földrész nagyságú birodalom arányaihoz képest.

A hadszíntér főbb vasútvonalai: 1. Mukden — Sanhaikván — Tiencsin — Csinan — Szücsau — Pengpu — Pukau (Nanking Sangháj). 2. Peking — Csengcsau — Szián — Hankau (mely Csangsa érintésével Kantonig van meghosszabbítva Dél-Kínában).

Ennek a két fővonalnak két nagy keresztvasútja van. Az egyik Tiencsinből vezet Pekingbe, ahonnan a Kalgan — Tatung — Szüjüan — Paoutu vasút képezi a meghosszabbítását. A másik az úgynevezett Lunghai vasút, amelynek mentén 1938-ban a Hoang-Ho gátszakításával tartották fel a japánokat. Ez a vasút Haicsau kikötőjéből indul el és Szücsaunál keresztezi a Tiencsin — Pukau vasutat, a Peking — Hankau vasutat pedig Kaifeng elhagyása után Csencsaunál. Csencsauból indul ki egy szárnyvonal Cinan felé, amely azonban még nem kész. Viszont Cinanon túl már van vasút a Santung félsziget főkikötőjéig, Csingtauig. A Lunghai vasutat Szián végpontjától a háború alatt meghosszabbították, de a Lancsauig, azaz a „Hosz-

szú Fal”-ig (a „Nagy Fal” déli elágazása) való kiépítése csak kezdetén tart.

Fontos még a bányákban gazdag Sanszi tartomány fővárosából, Taijüanból kiinduló harmadik keresztvasút, amely Csentingnél keresztezi a Peking — Hankau vonalat és a háború alatt Tehcsauig építették tovább, azaz a Tiencsin — Pukau vasútig. Építés alatt áll még egy negyedik keresztvasút is, mely Nankingtól Szingjangig haladva érné el a Peking — Hankau vonalat.

Ugyancsak a háború alatt készült el a Nagy Falon kívüli Peking — Csengcsó (Dzsehol) vasút.

Végül megemlítenéd egy új (negyedik) észak-dél vonal, melyből a háború alatt a Tatung — Taijüan — Luan rész lett befejezve.

A japánellenes háború alatt számos hatalmas út is épült, de szinte mind a Jangcekiangon túli Dél-Kínában. Az útszegénység miatt fontosak Észak-Kínában a csatornák. Ezek között a legjelentősebb a nagy Császár Csatorna, amely kb. 1400 km. hosszú és a kínaiak Junho-nak, azaz „szállító folyónak” hívják. Folyók és tavak segítségével a Jangcekiangot köti össze a Chihli öböllel és már a japánellenes háborúban is fontos utánpótlási vonal szerepét játszotta. Egy déli meghosszabbítása Hangcsauig terjed. A Hoangho gyakori áradásai sokszor eliszaposítják. A Hoang-Ho, az óriási „sárga folyó”, maga is éppen homokos volta miatt nem hajózható. A múlt század közepéig a Sárga tengerbe ömlött, de egy óriási áradása után alsófolyása elhagyta a kelet-nyugat irányt és észak-keletre vált új medret magának. A Hoang-Ho eme ismétlődő áradásai miatt a hadszíntér keleti felét számos nagy tó és még több mocsár is jellemzi.

Egy másik fontos specialitása a kínai hadszíntérnek a 2450 km hosszú Nagy Fal. Ez védte Kínát a Kr. e. 3. századtól kezdve az északnyugati „barbárok”, tehát a lovasnomád népek támadásától, mely védelem nagyban hozzájárult a kínai egységek kialakításához. A határfal Sanhaikvánnál a tengerparton kezdődik és Belső-Mongólia délnyugati vidékén ér véget. De van még egy belső fal is, az úgynevezett „Vanlicsangcseng”, azaz „10.000 li hosszú erőd”, amely 3300 km hosszú. Ez az erődrendszer 20.000 bástya-toronnyal bír, melyek egykor az őrség kaszárnyái voltak.

A Nagy Fal és a nyugati peremhegyek által bezárt kínai alföldre három fontos hágó vezet és nem véletlen, hogy azok a haderők, melyek Észak-Kínát a szárazföld felől hódították meg a századok folyamán, mind ezeken a hágókon át özönlöttek be. Hasonlóan nagy

MAO CE-TUNG

1892-ben született Hunan tartományban. Szülei földművesek voltak. Tanítói, majd tanári pályára ment. Történelmet, majd filozófiát tanult. 1916-ban részt vett a „Kína megújódása” mozgalomban és 1920-ban Pekingben egy tanulókörben megismerte a marxizmust. 1922-ben részt vett a kínai kommunista párt megalapításában és 1927-ben felvette a harcot a reakcióssá vált Kuomintang ellen. Csü Tével együtt megalapította a Vörös Hadsereget és 1928–1934 a Kiangszu-i tanácskormány feje volt. Egyik vezetője volt 1934–35-ben a „nagy-menetelésnek” és azóta a jenani népkormány elnöke, egyben 1928 óta a kommunista párt főtitkára és a néphadsereg győzelmeinek megszervezője.

szerepet játszottak ezek a hágók az elmúlt 30 év polgárháborúi folyamán is.

Az északi, a Nankau-hágó. Pekingtől északnyugatra a „hosszú fal” Küjünkvánnak nevezett, régészeti híres kapujánál. Itt halad át a Kalgan felé tartó vasút is. Ezen a hágón át foglalták el a mandzsuk Kínát a XVII. században, itt szorították ki 1925-ben Feng Jü-hsiáng „keresztény” hadseregét vetélytársai Kínából és ez volt a japán támadás első célpontja is 1937 nyárutóján.

Az északnyugati, a Nancekván-hágó Taijüantól keletre. Ez, vasútjával Sanszi tartomány kapuja. Kulcsállásáért véres harcok folytak a kommunista „8. mozgó hadsereg” és a japánok egységei közt az elmúlt háborúban.

A nyugati, a Tunkván-hágó. Ezen át hódították meg a mongolok Kínát a XIII. században és itt tört be újjászervezett hadseregével Feng Jü-hsiáng is 1927-ben. Rajta keresztül visz a Lungháj vasút Senszi tartományba.

A haderők.

Két, jellegében teljesen különböző haderő áll egymással szemben. A kommunista párt

által megszervezett néphadsereg és a Kuomintang párt diktatúrájának zsoldos hadserege.

A néphadsereg 20 éves dicsőséges múltja tekinthet vissza. 1927 nyarán, midőn Csangkaisék fővezér elárulta a népforradalmat, seregének egyes egységei szembefordultak veie. A legjelentősebb ezek közül a Je Ting tábornok parancsnoksága alatt álló 4. hadsereg volt. Ez a sereg egyike volt a legkiválóbb alakulatoknak azok közt, melyekkel az akkor még a kommunista párttal szövetséges Csangkaisék kantonból elindította „északi hadjáratát”, hogy legyőzze Csang Co-lint, Vu Pei-fut, Szun Csuan-fangt és a többi feudális kiskirályt, akik osztozkodtak a birodalmon. Je Ting komolyan vette a Kuomintang csatakiáltását a belső kizsákmányolók és a külföldi imperialisták ellen. Midőn pedig a még be sem fejezett hadjárat közben, 1927 április 12-én Csangkaisék szembefordultak a kommunistákkal és soraikban szörnyű vérengzést rendezett, Je Ting Nancsagban, Kiangszu tartomány fővárosában felkelt az áruló ellen. Serege, valamint az ugyancsak Csangkaisék ellen forduló Ho-Lung tábornok serege volt az a két reguláris hadsereg, melyre kezdetben, a Kiangszu tartományban mihamarabb megalakuló tanácskormány támaszkodhatott. Je-Ting védte Nanking csapatai ellen Kiangszut, mialatt ennek a hegyes, rossz közlekedési viszonyú tartománynak Szuikin városában Mao-Ce-Tunggal az élén megalakult ama tanácssterületek kormánya, mely területek magvát Kiangszu, a többi területeit pedig a szomszédos Hunan, Fukien és Kvantung tartományok tanácsuralmat kikiáltó részei képezték. A kínai tanácsköztársaságnak ugyanis kezdettől fogva háborút kellett folytatnia a reakcióssá vált Kuomintang párt urai ellen.

Ezekben a harcokban, melyek szabályos guerillaháborúvá fejlődtek, új típusú hadsereg született meg. Az eredetileg a reakció ellen fegyvert fogó, segédcsapatok, a parasztpartizánok az évekig tartó hadiéletben elsőrangú kvalitáskatonákká fejlődtek. Új seregek támadtak, melyek nemcsak katonai egységek voltak, hanem a kínai népforradalom hordozói. A kommunista párt rendszeres ideológiai nevelést adott, a politikai megbízottak a régi fegyver helyébe új, forradalmi fegyverrel töltötték el soraikat. A katona önként szolgált a vörös, sarlós és kalapácsos zászló alatt és már tudta, hogy miért küzd: szabadságért és a kizsákmányolás megszüntetéséért.

Ez a hatalmas fegyveres népi megmozdulás a nagy Taiping-forradalom óta először jelentett komoly veszélyt a belső reakció és imperialista szövetséges számára. Érthető, hogy Csangkaisék táborá, mihelyt legyőzte az imperialisták által elejtett kiskirályokat, a „tupánokat”, minden erejével a déli tanácssterületek ellen fordult. Olyan ellenállásra talált azonban, amelyre nem számított.

A kínai ember konfucianusi világszemlélete miatt pacifista és rossz katonaanyag

volt. A császárság évszázadai alatt lenézett mesterség volt a katonáskodás és a hadsereg a Nagy Falon túli barbárokból, vagy pedig „tufei”, azaz útonálló elemekből rekrutálódott. A császárság összeomlását követő évtizedes belháborúk pedig a földjeikről elűzött, vagy elhurcolt parasztokból, katona helyett egy házatlan Landsknecht-típust alakítottak ki. Ilyen Landsknechtekből állt a „tupánok” hadseregeinek kádere, melyeket azután kötéllel fogott fiatal parasztokkal és kulikkal töltöttek ki. Ilyen volt jórészt Csangkaisek hadserege is.

Mennyire más volt ezzel szemben a Kiangszu-i néphadsereg. Ebben az eredeti, reguláris haderőt csakhamar túlszárnyalta az új, lelkes önkéntes rész, amely politikai nevelésben részesült és így nyert tudomást a világot mozgató erőkről, az igazi hazafiságról, az antiimperialista harcról, a földesurak és az uzsorások elleni küzdelem módjáról és az elnyomottak támaszáról, a hatalmas Szovjet-unióról.

Igy érthető meg az, hogy amikor 1930 őszén, Kuling-i főhadiszállásáról. Csangkaisek elrendelte a nagy támadást a tanácssterületek ellen, offenzívája hetek alatt összeomlott. A Kiangszu-i néphadsereg fővezére Csü-Té ugyanígy verte vissza még négy ízben az általános támadást, melyet 1934-ig, a nankingiak évről-évre nagyobb erőkkel vezettek.

Végre 1934 őszén tarthatatlan lett a minden oldalról bekerített Kiangszu helyzete. A blokád fojtogatása miatt Mao-Ce-Tung és Cse Té elhatározták az északnyugat felé való kitörést. Megkezdődött a „nagy vonulás.” 100.000 ember vágott neki Hunan, Kveicsau és Szecsuan járhatatlan hegyi ösvényeinek, csupán tábori felszereléssel és ütközet-vonattal, hogy nyugat, majd északi menetirányban elérjék a Han folyó mentén operáló Ho-Lung-féle testvérsereget. Közel egy évig tartott szörnyű nélkülözések közt a 10.000 km-es menet, Csangkaisek repülőgépei miatt többnyire éjjel, míg elérték Sanszi tartományt, melynek az északi részén, a Ho-Lunggal történ egyesülés után, Jenan fővárossal megalakult „az északnyugati határterület” különleges népállama. Az 1936-os év új harcokkal telt el a most már dél felől támadó Kuomintang-sereggel. Ám a két táborban mind erősebb lett a japánellenes közös arcvonal alakítására irányuló követelés, mellyel Csangkaiseknek is számolnia kellett. Midőn 1937 július 7-én Japán nyílt háborúba kezdett Kína ellen, Jenan és Nanking közt létrejött az anti-japán egységfront. A kínai kommunista párt főtitkára, Mao-Ce-Tung megszervezte a kommunista „8. mozgó hadsereget”, amely Sanszi védelmét vette át, míg a Kiangszuban hátrahagyott Je Ting felállította az „Uj 4. hadsereget.”

Már a háború folyamán feltűnt, hogy Csangkaisek és amerikai segítői feláldozni akarják a jenani népkormány haderőit, míg

CSÜ TÉ tábornok

1884-ben született, Szecsuan tartományban, szegény parasztszülőktől. Közkatona, majd altiszt lett és így vett részt a belharcokban az első világháború idején. 1919-ben otthagyta a hadsereget és a következő évben Németországba, majd Párisba ment. Itt lett kommunista. Visszatérve hazájába, 1926–27-ben részt vett az északi militaristák elleni hadjáratban, majd Mao-Ce-Tung az áruló Csangkaisek ellen fordult és megszervezték a Vörös Hadsereget. 1928 óta ő irányította ennek harcait, majd a jenani népi demokratikus kormány hadseregét teremtetette meg. Ő fejlesztette naggyá ezt a haderőt, melynek vezérkari főnökeként irányítja Kína felszabadító háborúját.

maguk a legjobb hadosztályokat egy eljövendő végleszámolásra tartogatják. Alig omlott össze Japán hatalma, Csangkaisek máris megtámadta Jenant. Néhány rövidebb szünet-től eltekintve azóta folyik a végső összecsapás, az amerikaiaktól 2000 millió dollár költséggel felszerelt Kuomintang-hadseregek és a néphadsereg közt, melynek folyamán előbbiek egy időre Jenant is el tudták foglalni.

A néphadsereg 1945-ben hatalmas szövetségesre talált a mandzsuri népi demokráciában. 1945 augusztusában két szovjethadseregcsoporthoz csatlakozott a Mandzsuriában felvonult japán Kvantung-hadseregeket és ezzel térdre kényszerítette Japánt. A győztes szovjet csapatok előnyomulása során a hatalom az ország 30 milliónyi elnyomott népességének kezébe ment át. A demokratikus kínaiak jó részt a japánoktól megkaparintott felszereléssel vissza tudták verni a benyomult Kuomintang-haderőt, úgyhogy 1948-ban már csak a délmandzsuri vasút két oldalának enklávéja maradt Nanking hatalmában, Kirin, Csangcsun és Mukden városokkal. Ez év

őszének kezdete óta ez az enklávé is felszabadult és novemberben a mandzsuri népi haderő beavatkozhatott a Nagy Falon belül folyó háborúba...

A népi hadseregek, úgy a mandzsuriak, mint a jenaniak, magukon hordozzák keletkezésük bélyegét, azt, hogy partizánseregekből fejlődtek. Óriási, sokszázezer emberből álló mozgékony seregek ezek, melyek főleg kisebb-nagyobb partizánegységekből, de igen korszerűen szervezett és felszerelt hadművelleti egységekből is állanak, az emberanyag utánpótlását a felszabadított területek csatlakozó fiatalságából veszik. A legmodernebb fegyverekkel vannak felszerelve, melyek legnagyobb része japán és amerikai eredetű. A seregeken kívül számtalan partizánegység operál az ellenség hátában és oldalában immár hosszú évek óta. Ilyen kiterjedt partizánháborúra Kína speciális viszonyai adnak lehetőséget.

Az óriási Kína fejletlen közlekedésével, hegyeivel és öntözőcsatornáival ideális hadszíntér a guerillára. A lakosságnak kétharmada a terület egyharmadán, a Hoang-Ho, a Jangcsekiang és a Szikiang óriás folyók vidékén zsúfolódik össze. Itt egymást érik a falvak, melyek lakossága a partizánokkal érez. A többi területen sivatagok váltakoznak olyan hegyekkel, melyekben az utat gyalogcsapások képviselik. Mindez ideális lehetőséget nyújt a partizánháborúra. Nem volt az elmúlt 20 év alatt Kínának olyan része, ahol a névleges Kuomintang-uralom dacára is, nem működtek volna partizánerek. Ugyanez állt később a japánoktól megszállt területekre nézve is. Ezért a japánok hódítása lényegében csak a városokra és a közlekedési csomópontokra szorítkozott és innen indultak egy-egy újabb előtörésre. Viszont hátukban és oldalukban, a megszállási háló szemeiben derekasán működtek a partizánok. Ezek a partizánseregek adták a néphadsereg magvát és azok, melyek Dél-Kínában ma is működnek, alkalmasint ugyanezt a szerepet fogják betölteni majd, ha odáig ér el a „nagy” háború.

Hogyan néz ki a Kuomintang hadserege? Minden sereg az egyes hadsereg főparancsnoké. Maga a központi hadsereg is lényegében csupán egy hatalmas „war lord” (jelen esetben Csangkaisek tulajdona, melyet mondhatni csak „bérelnek” a Kuomintang reakciós földbirtokosai és bankárai és az ezek mögött álló imperialisták. A többi hadseregek parancsnokai többé-kevésbé szabadon rendelkeznek seregeikkel és csupán a zsoldot és felszerelést kapják a központi kormánytól. Egy-egy ilyen vezér, mint pl. Fu-Co-Ji, Csahár tartomány kormányzója, vagy Jen-Si-Sán, Sanszi tartomány ura, vagy Li-Csun-Ten Kvangszi tábornok, a nemzetgyűlés elnökhelyettese, alig függ jobban Nankingtól, mint Wallenstein függött Béctől. Az ezredparancsnokok kezéhez ők utalják át a zsoldot és ezek maguk állítják fel „katonafogdosással” egységeiket. Így érthető meg az, hogy vesztett

ügy láttán átállnak az ellenfélhez mikor is mindjárt az egész hadfelszerelést is eladják annak. Nem egyszer teljesen önállósítják magukat és közülük a leghatalmasabbakat Csangkaisek a háború folyamán és ürügyén csak amerikai segítséggel tudta ártalmatlanná tenni.

A hadműveletek.

1945 szeptemberében, midőn Japán aláírta a kapitulációt, a csunkingi Csangkaisek-kormány már nehéz helyzetben volt. Ezzel szemben a jenani seregek jól tartották magukat Kelet-Sansziban, illetve az alsó Jangcsekiangtól délre eső mocsárvidéken. A visszavonuló japánokat üldözve, a néphadseregek Mandzsuriában megszállták a Kelet-Kínai Vasút vidékét, Észak-Kínában pedig Sanszi, Hopei és Santung jelentős területeit. Utóbbi tartomány Csinan fővárosa és Csingtau kikötő kivételével szinte teljesen hatalmukba került, míg Sanszi és Hopei erős partizánerek közt újjászerveződött úgy a mandzsuriak, mint a jenani haderő. Az előbbi a Szungári folyó mögül kiindulva elfoglalta a két utolsó Kuomintang kezben levő tartományt, Kirint és Fengtient és ezzel a Nagy Fal mögé üzte a nankingi haderőt.

A mandzsuriak néphadseregét kipróbált tábornok, Lin-Piao vezeti. Ez a 41 éves generális szegény parasztgyerekként született Hupei tartományban. Csangkaisekkel együtt nevelkedett a vampoai kadettiskolában és mint fiatal tiszt a nancsangi felkeléskor ugyancsak a kommunistákhoz csatlakozott. Résztvett a „hosszú menetelés”-ben és 1937 óta sikerrel védte Sanszit a japánok ellen, akiket először ő vert meg Pingjingkvánnál. Ő szervezte újjá a mandzsuriak néphadseregét, mellyel októberben végleg megverte Fang-Han-Csieh Kuomintang fővezért, midőn ennek seregét Csoncsau és Jinkau közt bezárkolták, úgy, hogy csak egy töredéke tudott Jinkauban hajóra szállni.

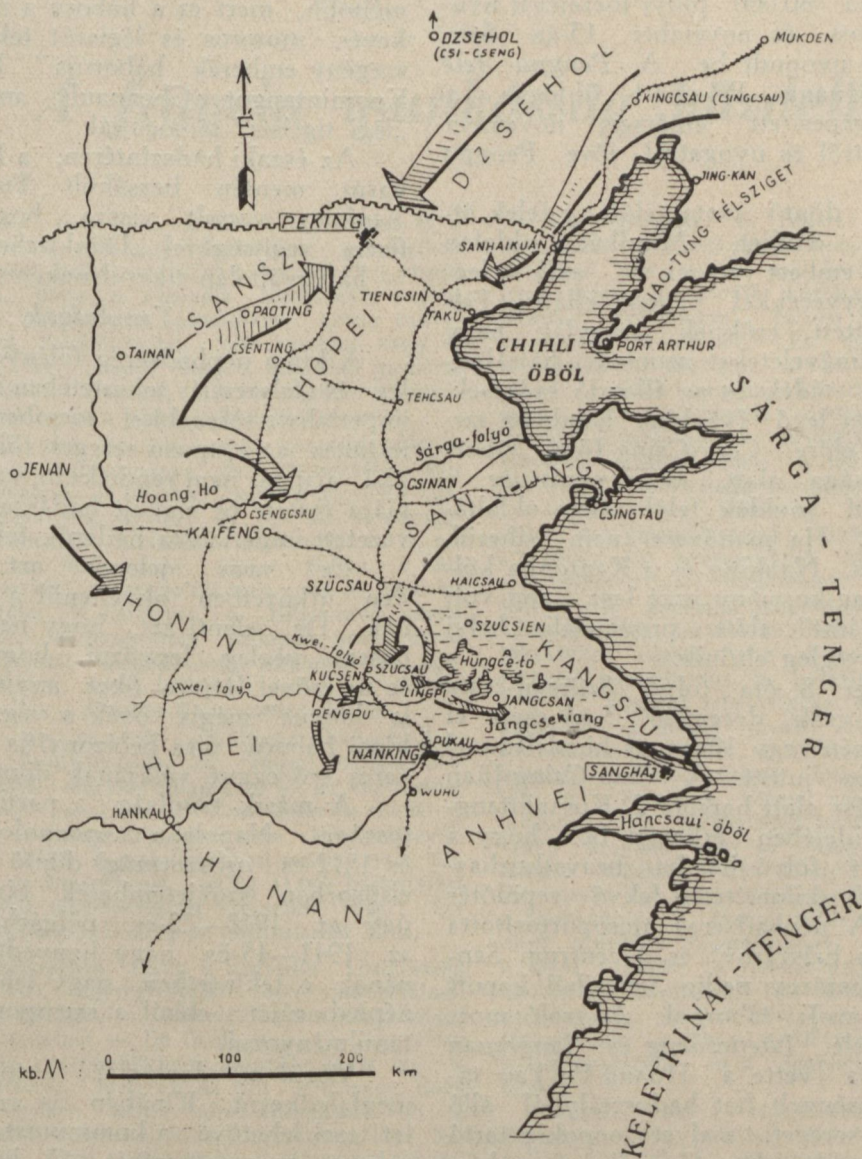
A délmandzsuriak vasút megtisztítása után, Lin-Piao novemberben két oszlopban indított támadást a Nagy Fal ellen. A déli oszlop a tengerparti sikszágon, a Mukden–Peking vasútvonal mentén nyomult előre. Elfoglalta a Nagy Fal végpontját, Sanhaikvánt és urává lett a vasutat tápláló Tansán szénbányavidéknek, melynek munkásai lelkesen csatlakoztak hozzá. Ettől délre azonban megerősödött a Kuomintang ellenállás, mert minden áron tartani kellett Tiencsint, illetve Taku erődjét, hogy nyitva maradjon az elkövetkezendő behajózás általi kiürítés számára. A másik mandzsuriak néphadsereg a Dzseholvasút mentén tört át Dzsehol hegyein és elfoglalva Cseng-tő-t, a császárok egykori nyaralóvárosát, Peking felett érte el a Nagy Falat. Máris számos egysége szivárgott át a Nagy Falon, melyek közül az egyik ideiglenesen Peking külvárosába is behatolt. Nem valószínű, hogy Lin-Piao itt frontálisan támadna: csupán a Kalgan–Peking–Tiencsint

folyósót tartó Kuomintang-haderő bezsákolásának oldalalát alakítja ki.

Az Észak-Kína védelmével megbízott Fu Co-Ji, Csahár kormányzója igen nehéz helyzetbe jutott. A főleg partizánegységekkel operáló jenani haderő balszárnya az „Északnyugati Különleges Határterület”-ről, mint bázisról kiindulva ez évben a Kalgan—Paotu vasutat támadta, melynek főbb állomásait Paotut, Szüijüant (Feng) és Tatungot, Fu Co-Ji kénytelen volt kiüríteni, miután ott a japánok által megnyitott bányák munkássága is ellene fordult. Így Pekingre vonult

Paotingen túl jár. Pen-Teh-Vei 48 éves és 1927-ben az „északi hadjáratban” ezredparancsnokként állt a kommunistákhoz. Puritán jellemű, igen ügyes vezér, aki nem egyszer mentette ki seregét a túlerő bekerítéséből az 1930—34-es Kiangszu-i harcokban. Vezetársának Ho-Lung tábornoknak egykori partizánháborús területén, Honanon át operál a haderő jobbszárnya a Lung-hái vasút felé, melynek olyan fontos csomópontjait, mint Lojangot, Kína ókori fővárosát és Kaifeng tartományi fővárost már elfoglalta. Ennek az erőnek, valamint a Tunkván hágón át Sanszi-

Vázlatos áttekintés
a kínai felszabadító
hadműveletekről.

vissza és főereje ettől keletre háttal Tiencinnek áll. Mert a főtámadást Pen-Teh-Vei tábornok vezérlete alatt a jenani haderő délről intézi Peking ellen úgy, hogy Fu-Co-Ji bezsákolása már előrehaladott stádiumban van. Ez a néphadsereg Sanszin át folytatja hadműveleteit a régi főváros felé. Sanszi hegyei mindig is a néppartizánokká voltak. Ezen a nehéz terepen, de kedvező politikai talajon nyomult észak felé Pen-Teh-Vei. Körülzártá Taijüant, majd Hopeibe tört be és éle ma már

ből benyomult kikülönítésnek végcélja Nanking elvágása a középső Jangcsekiangtól és végső soron Hankau (Vuhán) bevétele.

A döntő harcok azonban nem itt, hanem a hadszíntér keleti felében zajlanak le. A szantung-i félsziget a japán háború befejezésekor a néphadsereg birtokába került, mely idáig üldözve a japánokat, Csifu kikötőjét is elfoglalta, csupán Csingtau nagy kikötővárosát nem vehette be, mert itt a Kuomintangot amerikai hadihajók támogatták. Háromévi harc után

innen indult támadásra Csen-Ji tábornok, a santungi néphadsereg parancsnoka. A Hopei-i partizánterületekről operáló Liu-Po-Csen-nel, a „félszemű” tábornokkal egyesülve, november kezdetén elfoglalta Csinant, Santung tartomány gazdag fővárosát, a fontos vasúti gócot. A Kuomintang-csapatok fővezére, Huang Ping-Pao kénytelen volt a vasút mentén a 300.000 lakosú Szücsaua hátrálni. Az üldöző néphadseregek frontálisan támadták meg Szücsaut, de Jaovánnál a Császár Csatornára támaszkodó Kuomintang-erők oldalukat fenyegették. Ezért Csen-Ji 18.000 embert Szücsau előtt hagyva, 80.000 főnyi főerejével nyugatra kanyarodott és november 13-án Szücsauban délről nyomult be. A Pengpu felé visszavonuló Huang Pei-pao-t üldözve, a néphadsereg gépesített előőrséi november 15-én már keletről és nyugatról jöve Pengpu előtt állottak.

A Pengpu-i döntő csata előtt a felek átcsoportosították erőiket. Mindkét oldalon száz-kétszázezer embert vetnek be, akik a legmodernebb fegyverekkel vannak ellátva. Fel-tűnő a szeptesztett erőknék aránylag nagy száma. A hadműveleteket azonban hátráltatják a mocsaras vidék és az állandó esőzések. A végveszélyben levő Nanking hatalmas tartalékokat küld előre, Csiu-Csing-Jüan tábornok parancsnoksága alatt, aki a vasút és a tengerpart közti tövidék felől akar oldaltámadást intézni. Ha manővere nem sikerül, elvész a főváros, Nanking és a Kantonba költöző Kuomintang-kormány azzá lesz, ami volt az „északi hadjárat” előtt: provinciális helyi kormány, majd végleg eltűnik.

A november 8. óta folyó Szücsau-csata — bár Szücsau csak december 3-án esett el — november végén egy 10 napos küzdelemmel döntő stádiumba jutott. A Csiu-Csing-Jüan tábornok vezetése alatt harcoló 2. Kuomintang-hadsereg még idejében érkezett be, hogy a város birtokáért folyó harcban beavatkozhasson, az attól 10 kilométerre fekvő repülőtér visszavételével. A néphadsereg átcsoportosította erőit, mikoris a balszárny és a centrum Santungból, a jobbszárny pedig Sensziből kapott erősítéseket. Csen-Ji tábornok átkaroló mozdulattal kelet felé, Niencsuang és Jangcsuan között, katlanba vette a Huang-Po-Tao tábornok által vezényelt hat hadosztályból álló 7. Kuomintang-sereget, melyet napokig tartó harcban felmorzsol. Itt Csen-Ji, a nehéz, mocsaras terepen egész a tengerpartig terjesztette ki szárnyát. Ezzel egyidejűleg a jobbszárny Kaifeng felől Kucseng-et foglalta el és elérte a Kvei folyót. Az így oldalról fenyegetett Kuomintang balszárnya ellen, a néphadsereg Liu-Po-Csen vezette centruma maga mögött hagyva a Szücsauban bezárt Liu Sin szecsuan kormányzó hadseregét és oldalra kanyarodva el a Szücsau—Nanking vasútól, új operációba kezdett. Sang Paoból indulva ki, Szücsautól 80 kilométerre jutott délre és elfoglalta Szucsient, majd oldalt

hagyva Pengput, ettől 55 kilométerre délnyugatra bevette az erősen védett Lingpit. Motorizált osztagai, miután visszanyomták a Szecsuanból érkezett Kuomintang-tartalékokat, elérték a Jangcsekiangot. Miután így a 320 kilométer hosszú Szücsau—Nanking vasút 5 helyen birtokukba került, a főttáadás irányát ismét a Nankinggal szemben, a Jangcse in nenső oldalán fekvő Pukau vasúti végpon felé irányíthatták. Eképpen a huszonhét „oszlóban” támadó néphaderő, fenti két briliáns szárnymozdulatával újra bebizonyította sztratégiai fölényét is, ami annál figyelemreméltoőbb, mert ez a háború a rendelkezésre álló kevés motoros és légierőt tekintve, igazán „a szegény emberek háborúja.” Ezzel szemben a Kuomintangot Chennault amerikai tábornok „légi tigrisei” támogatják.

Az északi hadszíntéren, a Peking—Tientsin vasút mentén beszáskolt Fu-Co-i tábornok Tankura vonult vissza, hogy az amerikai flotta segítségével „Dünkirchenét” végrehajtsa — ha egyáltalán sikerül neki.

Tanulságok.

A kínai néphadsereg fölénye — a számbeli leg és felszerelés tekintetében is felette álló — imperialista seregekkel szemben újból bebizonyította az új típusú seregek fölényét az ideológiai alappal nem rendelkező, vagy hamis ideológiára épített és elavult hadászati elvek alapján vezetett imperialista haderők felett.

Ez nem jelenti azt, hogy minden ütközetben okvetlenül a népi erők győznek. De jelenti azt, hogy nem lehet őket sohasem végleg legyőzni, hogy Anteusként új és új erővel látja el őket anyjuk, a nép és „à la longue” mégis övék a végső győzelem. A kínai háború újra bebizonyítja a nép és a fegyveres erő eggyé válásának döntő fontosságát.

A másik tanulság a partizánháború fontossága. Napoleon spanyolországi kudarca és 1812-es oroszországi döntő veresége óta ezt elsősorban szovjetemberek bizonyították be, úgy az 1918—22-es polgárháborúban, mint az 1941—45-ös nagy honvédő-háborúban. Kínának e tekintetben nagy lehetőségekkel bíró népháborúját ebből a szempontból is érdemes tanulmányozni.

Végül az ideológiai faktorról sem szabad megfeledkezni. Kínában is az élen járó elmélet teszi lehetővé a kommunista pártnak a győzelmes megszervezését. A kínai szabadságharcosoknak a bennük vérré vált marxizmus-leninizmus tana ad fölényt az imperialista-militarista ideológusok és szoldateszkájukkal szemben. Itt is valóra vált Marx szava az elméletéről, mely fizikai erővé válik, ha átjárja a tömegeket...

És így valósul meg az, amit Lenin, az első kínai forradalomról, 1912 november 8-án a Pravdában írva, így fejezett ki: „A proletariátus pártjának nem csupán „valamiképpen”, hanem a parasztság vezetőjeként kell a dolgozó tömegek forradalmi demokráciáját megvédeni.”